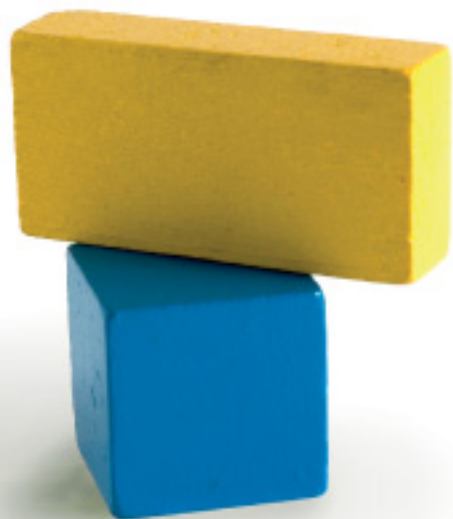

Tipsa oss om karteller

Om du vill ha informationen i ett alternativt format, kontakta Konkurrensverket via e-post konkurrensverket@kkv.se eller via telefon 08-700 16 00.

September 2005

Tipsa oss om karteller

Konkurrensverket arbetar, tillsammans med länsstyrelserna, för en effektiv konkurrens till nytta för konsumenterna. Enligt konkurrenslagen är det förbjudet för företag att samarbeta så att konkurrensen begränsas. Företag får inte heller missbruka sin dominerande ställning på marknaden.

För dig som arbetar med upphandlingar och inköp

Den här broschyren vänder sig främst till dig som arbetar med upphandlingar och inköp i den offentliga sektorn.

Här får du en användbar checklista med information om hur du kan upptäcka olagliga anbudskarteller och hur du tipsar Konkurrensverket eller din länsstyrelse om du misstänker otillåtet samarbete eller informationsutbyte mellan anbudsgivare.

Du har en viktig roll!

En effektiv konkurrens mellan företag skapar förutsättningar för låga priser och hög kvalitet. För att det ska vara en effektiv konkurrens får företagen inte sätta konkurrensen ur spel genom exempelvis kartellsamarbete.

Du som upphandlare har en viktig roll. Kommunerna, landstingen, deras bolag och staten köper varor och tjänster för omkring 400 miljarder kronor varje år. Anbudskarteller är en vanlig form av olagligt samarbete mellan företag. Det är därför viktigt att du som upphandlare är uppmärksam på att konkurrensen inte sätts ur spel genom till exempel anbudskarteller.

Olagliga anbudskarteller

Karteller är förbjudna enligt konkurrenslagen. Med kartell menas att ett antal företag kommer överens om till exempel gemensamma priser, rabatter, leveransvillkor eller marknadsuppdelning vid exempelvis anbudsgivning. Också eventuella prisjusteringar m.m. som sker samordnat och i samråd med kartellmedlemmarna är förbjudna.

Dessa överenskommelser leder till att konkurrensen inte fungerar. Detta är mycket allvarligt och skadar konsumenterna, företagen och hela samhällsekonomin.

”Asfaltkartellen” avslöjades 2001, efter tips till Konkurrensverket. Elva företag i asfaltbeläggingsbranschen gjorde upp i förväg vilka anbud som skulle lämnas vid de olika kommunernas upphandlingar. Företagen delade de olika upphandlingarna mellan sig i syfte att hålla upp priserna.

Efter avslöjandet har priserna på vägbeläggningar sjunkit kraftigt, enligt Vägverket med 25-30 procent. Det är stora belopp som stat och kommun och därmed skattebetalarna förlorat på enbart denna kartell. För närvarande pågår rättegång i Stockholms tingsrätt där Konkurrensverket stämt kartellföretagen att betala 1,6 miljarder kronor i böter.

Hur upptäcker du anbudskarteller?

Det kan vara svårt att som upphandlare se tecken på en kartell. Konkurrensverket har tagit fram en checklista med tecken som kan tyda på otillåtet företagssamarbete vid upphandlingar. Ett par indikationer kan räcka för misstanke. Om du misstänker något, tipsa Konkurrensverket eller din länsstyrelse. Telefonnummer och annan kontaktinformation finns på sidorna 4 och 5.

De viktigaste punkterna i checklistan

1. Vissa bud är väsentligt högre än tidigare lämnade bud, publicerade prislistor eller den uppskattade kostnaden för varan eller tjänsten ifråga.
2. Det finns ett uppenbart mönster för återkommande låga bud, såsom att samma företag alltid vinner upphandlingarna i ett visst geografiskt område för en viss vara eller tjänst, eller enligt en fast turordning bland andra anbudsgivare.
3. Det finns konstigheter i de olika anbudena, till exempel identiska fel i kalkyleringen eller att samma brevpapper eller formulär har använts.
4. Två eller fler företag lämnar ett gemensamt anbud även om åtminstone ett av företagen mycket väl skulle ha kunnat lämna ett enskilt bud.
5. Ett visst företag förefaller att lämna väsentligt högre anbud i vissa upphandlingar jämfört med andra, utan att det finns några uppenbara kostnadsskillnader som kan förklara detta.
6. Färre företag än normalt lämnar bud.

Hela checklistan finns på www.konkurrensverket.se under rubriken **Tipsa oss om konkurrensproblem/Tecken på anbudskarteller.**

Tipsa oss om karteller

Om du misstänker något – tipsa Konkurrensverket eller din länsstyrelse. Vi välkomnar alla tips, all information och svarar på dina frågor. Inget tips är för litet.

Ring först

Bästa sättet är att du ringer till Konkurrensverket eller din länsstyrelse. Du når oss på Konkurrensverket på telefonnummer 08-700 16 00. Fråga efter "Konkurrensjouren". Telefonnummer till länsstyrelsen hittar du på nästa sida. Du kan naturligtvis även skriva till oss: Konkurrensverket, 103 85 Stockholm eller konkurrensverket@kkv.se.

Oavsett hur du kontaktar oss är det bra om du kan svara på följande frågor:

- Vilka företag är inblandade?
- Vilka varor eller tjänster gäller det?
- Vad är det som gör att du misstänker t.ex. en anbudskartell?
- Har du några skriftliga dokument som bekräftar eller stärker dina misstankar?
- Känner du någon annan som kan lämna upplysningar?

Du som vill vara anonym

Om du vill vara anonym bör du ringa oss först. När du skriver brev eller skickar e-post till oss blir det en "allmän handling". Det innebär att alla som vill, har rätt att läsa innehållet i ditt brev.

Konkurrensverket får bara hålla information hemlig om den skyddas av sekretesslagen. Brevets avsändare är en sådan uppgift som oftast inte är skyddad av sekretesslagen och alltså något som vi måste lämna ut.

Det här händer med ditt tips

När vi fått in ditt tips/misstanke gör vi en bedömning av din information. Om den tyder på att ett brott mot konkurrenslagen kan ligga bakom gör vi en utredning.

Om vi beslutar att inte göra något åt ditt tips kan detta bero på att vi har undersökt saken tidigare eller att det saknas tillräckliga bevis. Du får alltid besked om vad som händer med ditt tips.

Läs mer på www.konkurrensverket.se

Du kan få mer information om upphandling, konkurrens och om Konkurrensverkets arbete på www.konkurrensverket.se. Här finns bland annat skriften "Lilla konkurrensboken" samt broschyrerna "Offentlig upphandling och konkurrens" och "Konkurrensreglerna".

Länsstyrelsernas konkurrensuppgift

Länsstyrelserna har till uppgift att främja konkurrensen i sina respektive län. Varje länsstyrelse ska bland annat informera om konkurrensfrågor och uppmärksamma Konkurrensverket på konkurrensproblem. På varje länsstyrelse finns en kontaktperson för konkurrensfrågor som du kan ringa till.

Mer information finns på länsstyrelsernas gemensamma webbplats www.lst.se.

Stockholms län
tfn 08-785 40 00

Uppsala län
tfn 018-19 50 00

Södermanlands län
tfn 0155-26 40 00

Östergötlands län
tfn 013-19 60 00

Jönköpings län
tfn 036-39 50 00

Kronobergs län
tfn 0470-860 00

Kalmar län
tfn 0480-820 00

Gotlands län
tfn 0498-29 21 00

Blekinge län
tfn 0455-870 00

Skåne län
tfn 040-25 20 00

Hallands län
tfn 035-13 20 00

Västra Götalands län
tfn 031-60 50 00

Värmlands län
tfn 054-19 70 00

Örebro län
tfn 019-19 30 00

Västmanlands län
tfn 021-19 50 00

Dalarnas län
tfn 023-810 00

Gävleborgs län
tfn 026-17 10 00

Västernorrlands län
tfn 0611-34 90 00

Jämtlands län
tfn 063-14 60 00

Västerbottens län
tfn 090-10 70 00

Norrbottnens län
tfn 0920-960 00